

Başvuru Numarası	: 2024/508
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 10.10.2024/46
Karar Numarası	: 2024/1082
Başvuran	: S.E.
Başvuran Vekili	: -
Adres	:
Muhatap Kurum/Kişi	: 1- Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü 2- Sungurlu Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığı
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bir başka mahpus tarafından saldırıya uğradığı ve hastaneye geç ulaştırıldığı, kendisine saldıran mahpusun daha önce de benzer olaylara karışmış olmasına rağmen diğer mahpuslarla bir arada tutulmasının ihmal teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 29/9/2023 tarihinde koğuştta uyuduğu sırada bir başka mahpus tarafından sağ kulağının kesildiğini,

b. Olaydan sonra kulağının pet şişeyle sarılmak suretiyle muhafaza edildiğini ve ambulans çağrıldığını,

c. Ambulansın gelmesinin 30 dakika sürdüğünü, Sungurlu Devlet Hastanesinde yapılan muayene sonrasında Çorum Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiğini, bu süreçte kulağının halen uygun olmayan koşullarda muhafaza edilmeye devam ettiğini,

ç. Sevkin sağlanması için jandarma personelinin nöbet değişiminin beklendiğini, söz konusu işlemin 40-45 dakika sürdüğünü,

d. Daha sonra Ankara Etlik Şehir Hastanesine sevk edildiğini, burada yapılan ameliyattan sonra kulağının dış ortamda uygun şekilde muhafaza edilmediğinden dolayı yerine dikilemediğinin ifade edildiğini,

e. Kendisine saldırıda bulunan mahpusun daha önce bulunduğu ceza infaz kurumlarında da benzer olaylara karışmış olmasına rağmen çok kişilik koğuştta barındırılmasının ihmale sebebiyet verdiği iddia etmektedir.

3. Muhatap Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Olayın gerçekleştiği gün saat 07.18'de başvuranın barındırıldığı koğuşun acil durum butonuna basılması üzerine koğuşuna gidildiği,

b. Başvuranın kulağının kesik olduğunun fark edilmesi üzerine 07.22'de oda dışına alınarak ambulans çağrıldığı,

c. Kesilen kulak parçasının buz kalıpları kullanılmak suretiyle gerekli önlemler alınarak muhafaza edildiği, ambulans geldikten sonra başvuranın Sungurlu Devlet Hastanesine sevk edildiği ifade edilmektedir.

4. Muhatap Sungurlu Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın yaşadığı olaydan saat 07.21'de görevli jandarma personelinin haberdar edildiği,

b. Saat 07.55'te başvuranın sevk edilmek üzere teslim alındığı, Sungurlu Devlet Hastanesine giriş saatinin ise 08.03 olduğu,

c. İlgili hekim tarafından Çorum Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk uygun görülmesinden sonra ambulansın beklendiği, ambulans geldikten sonra sevk sağlandığı ve adı geçen Hastane'ye aynı gün saat 09.30'da giriş yapıldığı,

d. Başvuranın, Çorum Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk sürecinde jandarma personeli tarafından 40-45 dakika bekletildiğine ilişkin iddiasının gerçeği yansıtmadığı ifade edilmektedir.

5. Muhatapların yazılı görüşlerine karşı başvuran tarafından kanuni süresi içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili

gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. *"Gözetim personelinin sorumlu oldukları kişilere borçlu oldukları bakım sorumluluğu içinde, onları kendilerine zarar vermek isteyen diğer mahpuslara karşı korumak da vardır. Aslında, mahpuslar arasındaki şiddet olayları bütün ceza infaz kurumu sistemlerinde sıklıkla görülen olaylardır; bunlar arasında, basit taciz türlerinden açıkça gözdağı vermeye ve ciddi fiziki saldırılara kadar çok geniş yelpazedeki olaylar bulunabilir.*

Mahpuslar arası şiddet olaylarıyla başa çıkabilmeleri için, ceza infaz kurumu personelinin personel kademeleri de dâhil olmak üzere, yetkilerini ve gözetim görevlerini uygun bir şekilde yerine getirebilecekleri şekilde yerleştirilmeleri gereklidir. Ceza infaz kurumu personeli herhangi bir sorunla ilgili işaretler konusunda uyanık davranmalı ve gerektiğinde müdahale edebilmek için hem kararlı hem de yeteri kadar eğitilmiş olmalıdır. Personel ve mahpuslar arasında olumlu ilişkiler bulunması bu bağlamda belirleyici faktördür; bu da büyük ölçüde personelin uygun kişilerarası iletişim becerilerine sahip olmasına bağlıdır. Ayrıca yönetimin de yetkilerini kullanmaları konusunda personele tam destek vermeye hazırlıklı olması gereklidir. Karşılaşılan durumun özelliklerine uygun belli güvenlik önlemlerine (etkin arama prosedürleri de dahil olmak üzere) ihtiyaç duyulabilir; ancak bu önlemler yukarıda sözü edilen temel şartları desteklemekten öteye geçemez. Bunlara ek olarak, ceza infaz kurumu sisteminin, mahpusların uygun bir şekilde sınıflandırılması ve dağıtılması konusunu da ele alması gereklidir..." (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), 11. Genel Rapor, CPT/Inf(2001)16, para. 27.)

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, kötü muamele iddialarının uygun delillerle desteklenmesi gerekmektedir (AİHM, *Klaas/Almanya*, B. No: 15473/89, 22/9/1993, para. 30). AİHM, bir delilin değerlendirilmesinde makul şüphenin ötesinde bir kanıtlama standardını kabul etmekle birlikte böyle bir kanıtlamaya yeterince güçlü, açık ve tutarlı çıkarsamalardan veya aynı biçimde çürütülememiş karinelere de varılabileceğini eklemektedir (AİHM, *Kuzey İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

16. İşkence ve kötü muamele yasağının mutlak niteliği, kötü muamelenin engellenmesi hususunda devlete negatif ve pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Bu bağlamda devlet, negatif yükümlülükleri çerçevesinde kişileri işkence, insanlık dışı muamele ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğuna sahipken, pozitif yükümlülükleri kapsamında kişilerin söz konusu muamelelere maruz kalmasını engelleyecek mekanizmalar kurmakla ve makul

şüphe uyandıran iddialar için etkin bir soruşturma yürütmekle mükelleftir (AYM, *Cihan Koçak*, B. No:2014/12302, 21/9/2017, para. 44-45). Bu yükümlülük kapsamında kamu görevlilerinin bildikleri ya da bilmeleri gereken bir kötü muamele tehlikesine karşı gerekli tedbirleri almamaları durumunda devletin sorumluluğu ortaya çıkabilecektir (AİHM, *Mahmut Kaya/Türkiye*, B. No: 22535/93, 28/3/2000, para. 115).

17. 29/12/2024 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler*" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Hapis cezalarının infaz rejimi, aşağıda gösterilen temel ilkelere dayalı olarak düzenlenir:

a) *Hükümlüler ceza infaz kurumlarında güvenli bir biçimde ve kaçmalarını önleyecek tedbirler alınarak düzen, güvenlik ve disiplin çerçevesinde tutulurlar.*

(...)"

18. 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlünün barındırılması ve yatırılması*" başlıklı 63'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar."

19. 5275 sayılı Kanun'un "*Tehlikeli hükümlü*" başlıklı 64'üncü maddesine göre:

"Suçun nitelik ve işleniş şekline göre, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan veya kurumun güvenlik ve düzenini ihlâl edebileceği konusunda delil veya ciddi emareler olan hükümlüler tehlikeli hükümlü sayılır."

20. 29/3/2020 tarihli ve 31083 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Kuruma Yerleştirme*" başlıklı 57'nci maddesinin birinci fıkrası; "(1) *Hükümlülerin kuruma yerleştirilmesi, 5275 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen gruplandırmalara uygun olarak yapılır.*" hükmü ile 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlülerin Gruplandırılması*" başlıklı 24'üncü maddesinin; "(1) *Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar.*" hükmüne atıf yapmaktadır.

21. Mezkûr Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir:

(...)

b) *Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek.*

c) *Kurumlarda kalmakta olan hükümlüleri gruplandırmak.*

ç) *Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek.*

(...)"

22. Başvuru kapsamındaki iddialar, bir başka mahpus tarafından başvurana karşı gerçekleştirilen fiziksel saldırı eyleminde muhatapların ihmali dolayısıyla sorumluluğunun bulunduğu ilişkindir. Bu doğrultuda, başvuranın kopan kulağının uygun koşullarda muhafaza edilmediği ve kendisine saldırıda bulunan mahpusun çoklu koğuştaki barındırılmaması gerektiği iddiaları yönünden muhatap Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün; hastaneye geç ulaştırıldığı iddiası yönünden ise muhatap Sungurlu Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığının sorumluluğunun ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

23. Başvuranın, kopan kulağının uygun koşullarda muhafaza edilmediği iddiasına karşılık olarak muhatap Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından, kopan kulağın buz kalıpları kullanılmak suretiyle gerekli önlemler alınarak muhafaza edildiği ifade edilmektedir. Başvuranın bu iddiasının, ilgili mevzuat ve içtihatlar bağlamında değerlendirildiğinde Kurumumuzca bir inceleme yapılmasına elverişli olacak şekilde yeterince temellendirilmemiş soyut bir iddiadan ibaret olduğundan kabul edilmez bulunması gerektiği değerlendirilmiştir.

24. Başvuranın diğer iddiası, kendisine saldırıda bulunan mahpusun çoklu koşutta barındırılmaması gerektiği ve bu hususta Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün ihmalinin bulunduğu ilişkindir. Söz konusu iddia ilgili mevzuat hükümleri kapsamında değerlendirildiğinde, her ne kadar mevzuatta tehlikeli hükümlü kavramının tanımı yapılarak bu statüde olan mahpusların çoklu koşullarda barındırılmaması öngörülmüşse de tehlikelilik statüsünün belirlenmesi ve mahpusların koşullara yerleştirilmesi hususlarında bir takdir yetkisi söz konusudur. Ayrıca başvuran kendisine saldırıda bulunan mahpus ile arasında hasımlık durumunun olduğunu ve aynı koşutta kalmama talebini muhatap Kurum İdaresine ilettiğine ilişkin herhangi bir belgeyi Kurumumuza sunmamıştır. Bu hususlar birlikte ele alındığında, başvuranın uğradığı saldırı eyleminin muhatap Kurum tarafından öngörülebilir nitelikte olmadığı, başvuranın olaydan hemen sonra geciktirilmeksizin hastaneye götürülmüş olduğu, dolayısıyla muhatap Kuruma atfedilebilecek bir sorumluluğun bulunmadığı ve bu iddia bağlamında herhangi bir hak ihlalinin söz konusu olmadığı değerlendirilmiştir.

25. Başvuranın, Çorum Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesine nakledilmesi sürecinde jandarma personelinin nöbet değişiminin beklenmesi neticesinde gecikmenin yaşandığı iddiasına yönelik olarak muhatap Sungurlu Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığı tarafından gönderilen belgeler incelenmiş olup başvuranın ilgili hastanelere sevke ilişkin sürelerin makul olduğu anlaşılmış, bu doğrultuda söz konusu iddia bağlamında hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

26. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOđLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye